

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
toimisto@birdlife.fi - www.birdlife.fi

Vastaanottaja:
Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Asia: Lausunto ministeriön asetusluonnoksista eräiden vesilintujen metsästyksen rajoittamisesta (MMM 1167/01.03/2018, 21.6.2018)

BirdLife Suomi kiittää maa- ja metsätalousministeriötä mahdollisuudesta lausua asetusluonnoksista vesilintujen metsästyksen rajoittamisesta. BirdLife Suomi ry on lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö sekä maamme 30 lintuyhdistyksen keskusjärjestö. Tavoitteenamme on linnustonsuojelun ja lintuharrastuksen kautta edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja kestävää kehitystä.

Ministeriö esittää punasotkan metsästyksen kieltämistä metsästysvuosina 2018-2021, tukkakoskelon metsästyksen kieltämistä metsästysvuosina 2018-2021 ja allin metsästyksen kieltämistä sisämaassa sekä esittää rannikkoalueelle metsästäjäkohtaisen viiden yksilön päiväkiintiön.

Pidämme esitystä punasotkan ja tukkakoskelon osalta tarpeellisena ja perusteltuna, mutta allin osalta outona ja riittämättömänä. Suomen on noudatettava kansainvälisen suojelusopimuksen (AEWA) sääntöjä ja kieltävä maailmanlaajuisesti uhanalaisen allin metsästäminen. Jättämällä noudattamatta allikannan suojelemiseksi tehtyä kansainvälistä sopimusta Suomi vaarantaa esimerkiksi myös muiden lajien kansainvälistä suojelutyötä.

Esityksestä puuttuu lisäksi useita muita uhanalaisia vesilintulajeja, joiden metsästyksen rajoittaminen on kantojen nykytilanteessa välttämätöntä. Erityisen huolestuttava tilanne on punasotkan lisäksi tukkasotkalla, haahkalla ja nokikanalla. Esitystä tulee mielestämme laajentaa kattamaan uhanalaiset riistavesilintulajit esitettyä laajemmin.

Yleistä

Kolmen uhanalaisen vesilintulajin metsästyksen kieltäminen tai rajoittaminen metsästysvuosina 2018-2021 on erittäin tarpeellinen ja tervetullut toimenpide. Lajijoukko on kuitenkin suppea ja asetuksesta puuttuu lajeja, joiden metsästyksen kieltämiselle olisi vielä suurempi tarve kuin esimerkiksi tukkakoskelon metsästyksen kieltämiselle.

Pidämme ilmeisenä, että maa- ja metsätalousministeriö on päättänyt rajoittaa punasotkan, allin ja tukkakoskelon metsästystä vain lajien AEWA:n luokituksen takia, ei niinkään Suomen kannankehityksen vuoksi. Mikäli ministeriö tekisi rajoituspäätökset lajien Suomen tilanteen perusteella, kattaisi esitys laajemmin myös muita vähentyneitä lajeja, kuten tukkasotka, haapana, jouhisorsan, haahka ja nokikana.

Muistutamme, että metsästyslain 20 §:n metsästyksen yleiseksi vaatimukseksi säädetään:

”Metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu...”

Uhanalaisuus on mittari, joka kertoo populaation tilasta. Riistavesilintulajeja on luokiteltu uhanalaiseksi niiden populaation pienenemisen vuoksi. Niiden tilanne on huolestuttava. Ne vähenevät. Vähenevän lajin metsästyskuolleisuus on ylimääräistä tahallista kuolleisuutta, joka aiheuttaa lisärasituksen ja –uhkan populaatiolle. Vähenevän ja uhanalaisen lajin metsästys ei ole luonnonvarojen kestävää käyttöä, eikä se täytä metsästyksen yleisiä vaatimuksia.

Metsästyslain 38 §:ssä todetaan:

*”Jos riistaeläinlajin kanta heikkenee **pysyvästi** tai **tilapäisesti** lajin esiintymisalueella tai osalla esiintymisaluetta, voidaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kyseisen riistaeläinlajin metsästystä rajoittaa tai se voidaan kieltää kokonaan.”*

Asetusten perustelumuiotiossa 38 §:ää tulkitaan seuraavasti:

”Kysymyksessä on siten erityisesti vuosittaisten kannanvaihteluiden perusteella tapahtuvan tilapäisen metsästyksen säätelyn mahdollistamiseksi säädetty toimivalta, jota korostaa toisaalta velvoite kumota kieltä tai rajoitus ennen määräajan päättymistä, jos riistaeläinkanta voimistuu elinvoimaiseksi. Kysymyksessä ei siis ole mihinkään tiettyyn uhanalaisuusarviointiin sidottu toimivalta, vaan riistakantojen vuotuisen vaihtelun seurannan perusteella sovellettu toimivalta.”

Ministeriön tulkinta on vesilintuja käsiteltäessä outo. Suuret vuotuisen kannanvaihtelut eivät ole vesilinnuille tyypillisiä, kuten esimerkiksi metsäkanalinnuille, vaan kantojen palautuminen vaatii useita vuosia aikaa. Pitkäaikaiseen kannan seurantaan perustuva uhanalaisuusluokitus kertoo nimenomaan 38 §:ssä tarkoitettua kannan pysyvää heikkenemistä, minkä vuoksi uhanalaisuusluokituksen tulisi olla ensisijainen peruste lajien metsästyksen rajoittamiseksi ja poikkeuksellisen huonoja vuosia tulisi käyttää perusteena vain elinvoimaisilla lajeilla tehtävissä rajoituksissa.

Huomautamme, että asetusten taustalla oleva AEWA:n luokituksen muuttuminen perustuu edellä esiin tuomaamme tapaan kantojen pysyvään heikkenemiseen ja lajien uhanalaistumiseen. Näiden yleisesti hyväksytyjen kansainvälisten periaatteiden ohittaminen kansallisessa päätöksenteossa asettaa lajit vaaraan ja on siis vastoin kestävänsä metsästyksen periaatteita.

Punasotka

Punasotka on Suomen eniten vähentyneitä lintulajeja. Punasotkakanta on viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana vähentynyt jopa alle viidennekseen. Kannanlaskusta huolimatta lajin pesimäkannanarviota ei ole päivitetty, vaan se on sama kuin 1990-luvun alussa. Pidämme riistakeskuksen käsitystä pesimäkannan yliarviosta oikeana. Suomen nykyistä punasotkakantaa ei tunneta. BirdLife pyrkii selvittämään kannan koon tänä vuonna. Asiantuntija-arviot nykykannan koosta vaihtelevat alle tuhannesta parista enintään muutamaan tuhanteen pariin. Tähän nähden viime vuosien noin 500-1000 yksilön metsästyssaalis on korkea. Metsästys kohdistuu käytännössä yksinomaan omaan kantaamme, koska punasotka on levinneisyydeltään eteläinen ja Suomen kautta muuttaa todennäköisesti hyvin vähän muualla pesiviä punasotkia.

Punasotka on metsästyssaaliina vähämerkityksellinen ja punasotkat esiintyvät syysaikaan tyypillisesti sellaisilla lintuvesillä, joilla tavataan runsaasti myös muita riistavesilintuja. Muistion kirjaus ”*Siten metsästyksmahdollisuudella, jos kannan puolesta mahdollista, voi olla merkittävä positiivinen vaikutus elinympäristöjen kunnostamiseen ja pienpetopyyntiin ja siten kannan tulevaisuudelle*” on perusteeton ja ehdotamme sen poistamista.

Punasotkan metsästyksen kieltäminen metsästysvuosina 2018-2021 on erittäin tarpeellinen toimenpide. Mielestämme punasotka tulisi vähälukuisena ja pitkään taantuneena lajina väliaikaisen metsästysrajoituksen sijaan kuitenkin siirtää luonnonsuojelulailla rauhoitetuksi lajiksi sen sijaan, että tehdään toistuvasti väliaikaisia metsästysrajoituksia.

Tukkakoskelo

Tukkakoskelon metsästyksen kieltäminen on lajin kannankehityksen valossa tarpeellinen toimenpide. Kannatamme esitystä.

Alli

Allin metsästys ehdotetaan kiellettäväksi sisämaassa ja merialueilla metsästystä rajoitettaisiin päiväkohtaisella viiden linnun saaliskiintiöllä.

Maailmanlaajuisesti uhanalaisen allin metsästys tulisi kansainvälisen AEWAn sopimuksen mukaan kieltää. Tästä huolimatta maa- ja metsätalousministeriö ei esitä allin metsästyksen kieltämistä.

Suomi on pohjoisena maana erityisen riippuvainen siitä, miten muut muuttoreitin ja talvehtimisalueiden maat huolehtivat vesilintukantojen hyvinvoinnista. Ministeriön esitys, että Suomi jatkaa maailmanlaajuisesti uhanalaisen lajin huvimetsästämistä vastoin kansainvälisen sopimuksen kieltoa, on vastuuton. Esimerkiksi Suomen riistakeskus on useissa yhteyksissä esittänyt Eurooppaan muuttoreittitason kantojen hoitoa ja siihen liittyen muuttoreitin maiden sitoutumista vesilintujen metsästyksen säätelyyn Pohjois-Amerikan tapaan. Toimimalla AEWAn säännöksistä piittaamatta Suomi osoittaa muille maille, ettei yhteisiä kansainvälisiä pelisääntöjä, joilla tavoitellaan riistalintukannan parempaa tilaa, tarvitse noudattaa. Suomen tulisi toimia esimerkillisesti ja kieltää allin metsästys.

Perustelumuiustiossa esitetään, että 35 % allisaaliista olisi saatu sisämaasta vuosina 2016-2017. Tämä lienee virhe. Luonnonvarakeskuksen vuoden 2017 saalistilatot eivät ole saatavilla, mutta vuosina 2013-2016 on 90-100% allisaaliista saatu Uudeltamaalta ja 97-100% rannikkomaakunnista. Sisämaan maakuntien osuudeksi jää siis 0-3 %. Allin metsästyksen kieltäminen sisämaassa ei vaikuta juurikaan metsästyssaaliiseen. Riistasaalessa on myös linjassa lajin esiintyminen kanssa. Alli esiintyy syksyllä sisämaassa vain läpimuuttajana, ja muuttavat alliparvet pysähtyvät lepäilemään järvenselille vain harvoin ja lyhyeksi aikaa. Merialueilla, etenkin Suomenlahdella, alli on varsin runsas lokakuun alusta vuoden loppuun.

Esitetty viiden linnun päiväkohtainen saaliskiintiö ei todennäköisesti vähennä allisaalista merkittävästi. Yhden metsästäjän keskimääräinen allisaalis koko metsästysaikana on perustelumuiustion mukaan ollut 11 allia. Tiedossa ei ole, kuinka monta metsästyspäivää on tarvittu 11 allin saamiseen. Käytännössä päiväkohtaisen kiintiön voimassa ollessa 11 allin saaliin voi saavuttaa kolmen metsästyspäivän aikana. Edelleen päiväkohtaisen kiintiön aikana innokas metsästäjä voi syksyn aikana saada saaliiksi kymmeniä alleja.

Perustelumuiustion kirjausta ”*Saariston merilinnustus ja lintukantojen hoito muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, missä yksittäisen lajin poistaminen metsästettävien lajien joukosta voi vaarantaa koko perinteen ja saaristolinnuston tulevaisuuden*” vaadimme poistettavaksi. On populistista esittää, että kansainvälisesti uhanalaisen lajin metsästys on edellytys esimerkiksi pienpetopyynnin jatkumiselle. Suomalaiset metsästäjät ovat käsityksemme mukaan valistuneempia kuin ministeriö väittää. Tietojemme mukaan esimerkiksi saariston minkin ja supikoiran metsästäjät ovat suurelta osin nimenomaan niiden pyyntiin erikoistuneita ja metsästävät niitä, koska se on mielekästä ja luonto yleisesti hyötyy toiminnasta. Saaristoalueilla tavataan syksyllä paljon muita riistavesilintulajeja allin lisäksi. Myös metsästyskausi on sekä lintujen esiintymisen että jäätalanteen ansiosta merialueilla paljon pidempi kuin sisämaassa. Maailmanlaajuisesti uhanalaisen allin metsästyksen väliaikainen kieltäminen ei mielestämme vaaranna saariston perinteiden säilymistä. Se vaarantaa kuitenkin Suomen kansainvälisen maineen.

Pyydämme ministeriötä ottamaan edellä esittämämme huomioon ja kehittävän esitystä edelleen huomattavasti, jotta vesilintujen metsästys on Suomessa sekä luonnonvarojen kestävä käytön että kansainvälisten periaatteiden mukaista.

Helsingissä 27.7.2018

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja